СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 248. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 25-го ЖОВТНЯ 1949. — No. 248. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, OCTOBER 25, 1949. VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — THREE CENTS in the U. S. of America FIVE CENTS Elsewhere

ПЕРЕДУМУЮТЬ ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ

Вашингтон, 23 жовтня. — Спільна конгресова комісія атомової енергії приготовляється до розвязки питання цивільної оборони на випадок нападу. Ця справа буде однаково важлива як для федерального, так і стейтових і місцевих урядів.

Комісія почне переслухання знавців і свідків цеї справи негайно з початком наступного року, як це заповів голова комісії, сен. Брайен МкМагон. Він сказав, що федеральний уряд має обовязок виявити потрібні інформації у підготові плянів для стейтів і місцевостей при складанні оборонних плянів. Осередком інформацій буде Краєва Рада Ресурсів, у якій сходяться всі нитки цивільної оборони. У підготові до переслухання комісія вже почала студії цієї розгалуженої проблеми, яка дотикає кожного громадянина й мешканця.

СТРАЙК НА ЗАЛІЗНИЦІ МИЗУРІ-ПАЦИФІК ПОКІНЧЕНИЙ.

Ст. Луїс, Мизури. — Урядовці обох сторін оприлюднюють, що страйк в залізничім підприємстві Мизури-Пасифік покінчений. Страйк тривав 44 дні і обняв 5,000 робітників. Крім того 25,000 інших робітників, яких праця була залежна від залізничого руху, втратили роботу. Втрати внаслідок страйку доходять до $40,000,000. У цій сумі є незароблений прихід залізниці у висоті $36,000,000 і незароблені платні робітників у висоті $1,4000,000. Юнія й підприємці погодилися передати наладнання спірних точок мировій комісії, а міжтим робота піде нормально. Робітники, перед виходом на страйк зголосили 282 різних жалів, які треба було розглянути. З яких полагоджено вже більшу частину, а тільки 92 осталося неполагодженими.

ГОСТРО ТАВРУЮТЬ КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ ЖІНОК ЗА КОМУНІЗМ.

Вашингтон. — Конгресова комісія для неамериканських діянь гостро натаврувала Конгрес Американських Жінок, як організацію складену з комуністів або комуністичних прихильників із спеціяльною ціллю вести протиамериканську пропаганду. Організація повстала в 1946 за спонукою совєтської амбасади, втягнувши в свої тенети деяких багатих жінок в тяжку часі, коли треба всі сили зосередити на боротьбу проти комунізму. На чолі цеї жіночої організації станули такі пані, як Гіфорд Пинчов, жінка колишнього губернатора Пенсилвенії; Фредерик Марч, жінка фільмового артиста і Моріел Дрейпер, яка тепер є головою конгресу. Про цю останню сказано, що вона любить жити в розкошах і обертатися серед артистичних кол завдяки своєму багатству і яка донедавна була провідницею товариського життя у вищих сферах, а тепер почала ці сфери підкопувати. Кажуть, що її чоловік втратив гроші на кінських перегонах і тому його жінка ставиться ворожо до ладу, який вона сама використовувала для руїни чоловіка.

ДОВГ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

Вашингтон. — Департамент торгівлі виявляє, що увесь довг Злучених Держав з початком біжучого року виносив $429,400,000,000. Є це зріст на 14 біліонів упродовж останніх 12 місяців. На кожного мешканця нації припадає $2,875. Серед тих довгів є федеральні, стейтові й громадські — разом у висоті $272,700,000,000; приватні у висоті $196,700,000,000; довги корпорацій $112,100,000,000;, а довги одиниць і незаінкорпорованих підприємств $84,600,000,000.

ЗАМІСТЬ ПЯТИ РОКІВ — 20 МІСЯЦІВ ТЮРМИ ДЛЯ КОМУНІСТІВ.

Ню Йорк.—У середу 26 жовтня мають внести оборонці одинадцятьох засуджених провідних комуністів відклик до Федерального Окружного Апеляційного Суду, за знесення присуду, який суддя Гарольд Р. Медіна проголосив у пятницю 21 жовтня. Обвинувачені дістали таку кару: Десять з них, а саме: Юджін Денніс, Бенджамин Дейвис, Джан Гейтс, Джек Стечел, Генрі Винстон, Джан Вилїємсон, Гілберт Грін, Гос Голл, Карл Вінтер і Ирвинг Поташ — дістали по пять років тюрми, а Роберт Тамсон дістав три роки. Тамсон дістав підчас війни відзначення за визначну військову службу й тому суддя обнизив йому кару. Всі винуваті мають заплатити по $10,000 кари. Коли після проголошення присуду прийшов новий адвокат, О. Джан Роґґе, зажадав випущення на волю засуджених за зложенням запоруки, прокуратор спротивився тому, пригадуючи що комуністичний орган, Дейлі Воркер похвалював втечу комуніста Ґергарда Айслера, який був випущений на волю за запорукою. Суддя прихилився до виводів прокуратора і відмовився звільнити комуністів. Підчас переховання засуджених до тюрми комуністичні прихильники улаштували перед судом демонстрацію, а інша публика співала знану пісню „Боже благослови Америку". Департамент справедливости у Вашингтоні пригадав, що засуджені можуть вийти на волю на „слово" вже після 20 місяців якщо їх поведінка в тюрмі буде поправна. Різні комуністичні і прокомуністичні організації заповіли демонстрації проти вироку а совєтський комісар закордонних справ, Андрей Вишинський, натаврував присуд як „поломання прав людини" Америкою.

ДЕНЬ ОБЄДНАНИХ ДЕРЖАВ У НЮ ЙОРКУ.

До Ню Йорку заповів свій приїзд на понеділок 24 жовтня президент Гері С. Труман, щоб узяти участь у покладенні угольного каменя під будинок секретаріяту Обєднаних Держав. З нагоди його приїзду заповіджено параду по пятій Евеню, а після паради вечерю. Першу сесію О. Д. під відкритим небом підготовано на площі нового будинку при співучасти 10,000 видавців. Промова президента теж передбачена підчас сесії. Посадник міста, Вилїєм О'Двайер проголосив понеділок Святом О.Д. Багато привітів наспіло вже наперед, між ін. від колишнього британського прем'єра, Винстона Чорчила.

ПРИЗД КОРАБЛІВ З ІМІГРАНТАМИ.

До пристані Ню Йорк заподжено такі кораблі з новими імігрантами: у вівторок 25 жовтня Дженерал С. Д. Стерджис, у четвер Дженерал Омар Бонді, у пятницю Дженерал Р. Л. Гавзі. В понеділок прибув корабель Дженерал МкРей з 1,168 імігрантами.

СПОДІЮТЬСЯ НАПАСТЕЙ ЗА АРЕШТУВАННЯ УРЯДОВЦІВ АМТОРГУ

Вашингтон, 23 жовтня. — Високі урядовці є приготовані на вияв великого обурення совєтської влади на американський уряд за арештування шости головних урядовців совєтської торговельної агенції в Ню Йорку, загально звісної під іменем Амторгу. Передбачування оперте на тому, що після арешту в пятницю совєтська амбасада у Вашингтоні виявила погляд, що урядники Амторгу мають право до дипломатичної недоторканости. Департамент стейту навпаки заявляє, що хоч урядовці Амторгу мають дипломатичні пашпорти, одначе вони не мають права недоторканости тому, що Амторг є заінкорпорований в Америці і його урядовці поломили закони Америки. Під арешт попали в пятницю 22 жовтня такі урядовці Амторгу: предсідник корпорації Алексей Васильевич Захаров; містопредсідники Димитрій Іванович Багров і Василій Петрович Ребров; скарбник Сергій Андреевич Шевченко і секретар Александер Александрович Іщенко і колишній помічник скарбника Генадій Ніколаевич Оглоблін. Багров виїхав до Росії, тому арештовано тільки пять. Суддя назначив по $15,000 запоруки за кожного арештованого, одначе досі ніхто не зголосився з її заплатою і арештовані сидять у тюрмі в Ню Йорку. Департамент справедливости закидає їм поломання закону про реєстрацію чужинних агентів, хоч департамент стейту звертався до Амторгу в цій справі кількома наворотами. Крім того Федеральне Бюро Інвестигацій ма доказ, що арештовані займалися шпигунством в промислових підприємствах.

ПЯТЬДЕСЯТИРІЧЧЯ ПРОТОІГУМЕНА о. М. МАРКОВА

Ню Йорк. — З нагоди пятьдесятирічча народин і 20-річча священства протоігумена американської провінції Чина Святого Василія Великого о. Максима Маркова відбувся концерт у неділю 23 жовтня. В укр. кат. церкві св. Юра відправлено соборну Службу Божу в якій целебрував Соленізант, а асистували 9 священників.

У концерті, улаштованім в салі Промислової Школи при 24 вулиці, програму виповнили такі сили: хор церкви св. Юрія під управою Теодора Онуфрика; солісти: баритон Осип Стецура (акомпанемент панна Оля Дмитрів) і ліричний тенор, бандурист Степан Ганушевський, виступ якого був новістю в нюйорських концертах. Українське товариство танків виконало двічі танкові продукції. Всі точки були виконані згідно з давньою репутацією артистів, а дебют Ганушевського оправдав надії публики. Змістом кон-

(Докінчення на стор. 4-тій)

ДЕРЖАВИ З КОМУНІСТИЧНИМИ МІНІСТРАМИ НЕ ДІСТАНУТЬ З АМЕРИКИ ДОПОМОГИ

Вашингтон. — Секретар оборони Луїс Джансон заявив перед сенатською комісією, що Західні держави, які мають якогось комуніста в своїм кабінеті, не дістануть ані військової помочі ані інформацій з департаментом оборони у Вашингтоні.

НАРАДИ АМЕРИКАНСЬКИХ ДИПЛОМАТІВ ЗІ СОВЄТСЬКИХ КРАЇН

Лондон, 24. жовтня. — Сьогодні рано, в приміщеннях місцевої американської амбасади, почалися наради американських міністрів і амбасадорів, акредитованих в країнах за залізною заслоною. Наради потриваютъ два дні і матимуть на меті виміну поглядів на поодинокі справи, зв'язані з американським становищем і американською політикою в тих країнах. Окрема увага буде віддана причинам і наслідкам совєтсько-югославського спору. Подібні наради американських дипломатів зі західноевропейських країн відбулися в Парижі минулої п'ятниці і суботи.

НЕДІЛЯ УСПІШНИХ ІМПРЕЗ В УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДАХ

СОЮЗОВІ ЮВІЛЕЇ В ДІТРОЙТІ І НЮАРКУ, ЮВІЛЕЙ ГОРОЖАНСЬКОГО ТОВАРИСТВА У ФИЛАДЕЛФІЇ

Неділя 23-го жовтня пройшла під знаком численних та успішних імпрез в цілому ряді американсько-українських громад, що заповідають оживлений осінній сезон в цьому році. На окрему увагу заслуговують ювілеї УНСоюзу та поодиноких місцевих товариств, що в цьому році вроchисто відзначають довші періоди своєї великої праці для громади і народу. З ювілеями, звичайно, зв'язані теж артистичні програми. Ця неділя позначилася теж цілим рядом інших громадських, культурно-освітніх і мистецьких імпрез.

ВЕЛИЧАВИЙ ЮВІЛЕЙ У. Н. СОЮЗУ В ДІТРОЙТІ

Подібно, як уже в багатьох інших громадах, старанням злучених відділів Українського Народного Союзу в Дітройті, Гемтремк, Дірборн і Віндсор, відбувся величавий 55-лїтній Ювілей УНСоюзу в Дітройті. В офіційній частині імпрези виступили з промовами губернатор стейту Мішиген, Мр. Дж. Менан Вилїємс, головний секретар УНСоюзу Дмитро Галичин та голва „Самопомочі" і бувший премієр Карпатської України, Юліян Ревай. Концертову частину свята виконав місцевий хор американсько-української молоді під проводом Стефанії Андрусевич - Гуменюк. Святом проводив головний радний УНСоюзу Володимир Дідик. Під час ювілейного бенкету, товстмастром якого був головний контрольор УНСоюзу д-р Амврозій Т. Кібзей, виступили з промовами: о. Степан Побудський, незабнoприбулий зі скитальщини о. Весоловський, Дмитро Галичин, предсідник ЗУАДКомітету адв. Іван Панчук, п-ні Юлія М. Шустакевич та голова Народного Дому Василь Чмир. Усі вони підкреслювали зокрема заслуги УНСоюзу в нашому громадському житті та для української справи. В святі взяло участь около 1,000 осіб. а в бенкеті поверх 300, хоча другі стільки замала заля вже не могла помістити.

ЕНТУЗІЯЗМ НА СОЮЗОВОМУ СВЯТІ В НЮАРКУ

З небуденним ентузіязмом відбулося в цю неділю теж Ювілейне Свято УНСоюзу в Нюарку, влаштоване Союзовими Відділами Нюарку і околиць. На програму імпрези склались виступи хорів Української Католицької Церкви під проводом проф. Т. Каськова, Української Пресвітеріянської Церкви під проводом проф. Юрія Кириченка, оперового співака, баритона Льва Рейнаровича та сопрана п-ні Воробець, яким акомпанювала п-ні Шумейко. Святочну промову виголосив редактор „Свободи" д-р Лука Мишуга. Численна публика, що по береги виповнила велику залю Української Централі та між якою була велика кількість нових імігрантів, з великим ентузіязмом прийняла доклад про ідеологію УНСоюзу і „Свободи" про їх службу українській справі та про їх боротьбу з явними і закритими ворогами визволення України. В англійській мові промовляв головний радний УНСоюзу, адв. Іван Романишин.

40 РОКІВ НЕВТОМНОЇ ПРАЦІ Т-ВА ГОРОЖАН У ФИЛАДЕЛФІЇ

Сорокліттний Ювілей свого невтомного труду на громадському полі святкував величаво в цю неділю Товариство У-

(Докінчення на стор. 4-тій)

БЕЗПОЩАДНА РУСИФІКАЦІЯ І СОВЄТИЗАЦІЯ ПОНЕВОЛЕНИХ МОСКВОЮ НАРОДІВ

Відень, 24 жовтня. — З дипломатичних та інших авторитетних джерел повідомляють, що Москва почала безпощадну русифікацію і совєтизацію всіх поневолених нею народів східної, південно-східної і центральної Европи. Акція прибрала найширші розміри та охоплює всі галузі не тільки суспільного, але й родинного та приватного життя. Російська мова починає бути єдиною вже не тільки урядовою і повноправною мовою. Її вчать по школах та на окремих курсах. Совєтсько-російський терористичний лад заводиться в цілому суспільстві. Совєтизується адміністрацію, науку, медицину, право, сільське господарство і промисл, культуру і навіть спорт. Все це робиться „добровільно" та з великим „піднесенням" і часто на „прохання" самих поневолених народів. Совєтська пропаганда ведеться під кутом скрайнього російського націоналізму, переконуючи поневолені народи про вищість російської раси, культури, історії та взагалі всего. По всіх країнах, крім терористичних засобів русифікації, влаштовується окремі „тижні совєтської дружби", організується окремі імпрези і творяться окремі товариства, які мають поширювати цю „дружбу". Рівночасно з цим всіми засобами нищиться всі власні досягнення поневолених народів, оплюгавлюється їх історію, їх науку та їх спосіб життя, як „реакційні". Над усіми цими народами від Балтійського до Чорного моря та від Лаби в Німеччині по Тихий океан в Азії зависло страшне марево повного знищення, як, вони вже висить три десятки років над українським народом.

БІДО ІМЕНОВАНИЙ ПРЕМІЄРОМ ФРАНЦІЇ.

Париж, 24 жовтня. — Президент Франції, Вінсент Оріол, доручив вчора членові Популярно - республиканської партії, бувшому премієрові і протягом 4-ох років міністрові закордонних справ, Жоржові Бідо, створити новий уряд країни. Після невдачних зусиль в цьому напрямку соціяліста Жіль Мока та радикала Рене Маєра, Бідо негайно почав зусилля для створення нового уряду і тим самим роз'язки політичної кризи, яка вже триває від 5-го жовтня. В місцевих політичних колах не вважається, щоби Бідо мав більші вигляди на створення нового уряду, як їх мали його два невдачні попередники, хоча його зусилля можуть мати кращий успіх вже хочби з огляду на те, що країна та поодинокі політичні партії починають здавати собі справу з цілої політичної загрози, ак у внутрішній так закордонній політиці, що виникає з цеї кризи. Негайно після призначення на пост премієра, Бідо почав переговори з партійними провідниками. Для створення нового уряду він потребує насамперед заяви довіря Національної Асамблеї, що мала б на цю тему висловитися вже правдоподібно сьогодні. Опозиційні права і ліва екстремістичні партії використовують положення для дальшої політичної розправи зі своїми партійними противниками.

АРГЕНТИНА ДОМАГАТИМЕТЬСЯ ЗАБОРОНИ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ.

Лейк Соксес, 24 жовтня. — Аргентинська делеґація в Генеральній Асамблеї плянує пропозицію про заборону атомової зброї, за виїмком окремої авторизації Генеральної Асамблеї.

МОЖЛИВІСТЬ ЗАКІНЧЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ МІЖ ЗАХОДОМ І НІМЕЧЧИНОЮ.

Берлін, 24 жовтня. В західніх політичних колах обмірковується можливість закінчення воєнного стану з Німеччиною, що формально існує ще досі. Таку акцію вважається найбільш успішним засобом для скріплення уряду західно-німецької федеративної республіки в його ревалізації зі створеною Совєтами маріонетковою східно-німецькою „демократичною державою". Закінчення воєнного стану було б остатньою переходовою стадією до мирового договору. Вже тепер в західних окупаційних урядах в Німеччині обмірковується деякі зміни ухваленого недавно окупаційного статуту, з метою признати німецькому урядові ще більші повновласті, включно з деякими в закордонній політиці.

МОЖЛИВІСТЬ ЮГОСЛАВСЬКО-ГРЕЦЬКОГО ЗАМИРЕННЯ.

Лейк Соксес, 24 жовтня. — Уряд Югославії виявив Балканській Комісії Примиря в Об'єднаних Націях свою готовість „сепаратного замирення" з Грецією. Здогади на цю тему кружляли вже раніше і тепер їх офіційно потверджено в звідомленні Комісії Політичному Комітетові Генеральної Асамблеї, в якому рівночасно вказується на труднощі в заходах довести до „нормалізації стосунків" між Грецією та її іншими комуністичними сусідами, Албанією і Болгарією. Наради Політичного Комітету в цій справі мали б відбутися сьогодні після полудня.

ЗАПОВІДАЮТЬ СЛІДСТВО ПРОТИ ЧЕСЬКОГО МІНІСТРА ЗА „УХИЛИ"

Париж, 24 жовтня. — В місцевих дипломатичних колах заповідають можливість слідства й евентуальної „чистки" теперішнього чехословацького міністра закордонних справ, Владіміра Клементіса, якому закидується партійні „ухили". Клементіс є тепер головою чехословацької делеґації в Об'єднаних Націях і доходження проти нього мали б початися негайно після його повороту з Ню Йорку. Стверджується, що Москва, під фірмою Комінформу, тепер веде широку акцію за скріпленням партійної дисципліни, щоб не допустити до можливого повторення історії з Тітом в іншій країні. Чеського міністра закордонних справ вважається занадто „самостійним" і з цього випливає для нього загроза чистки. Допускається теж можливість, що Клементіса могли б „вичистити" на лад мадярського комуністичного міністра закордонних справ, Ляшла Райка, якого недавно засуджено і повішено.

ІЗРАЇЛЬСЬКІ КОМУНІСТИ ВИБРАЛИ СТАЛІНА „ПОЧЕСНИМ ГОЛОВОЮ".

Тель Авів, Ізраїль, 24 жовтня. — Конгрес ізраїльської комуністичної партії вибрав туг вчора своїм почесним предсідником „самого" Сталіна. Конгрес відбувся під охороною поліції та в приявності около 1,500 делегатів.

СУДОВИЙ ВИРОК В ПРОЦЕСІ ПРОТИ У. Н. СОЮЗУ І „СВОБОДИ"

Минулої п'ятниці, дня 21-го жовтня, Верховний Суд стейту Ню Джерзі, Ессекс Каунті, зі суддею Бреннером і лавою присяжних, виголосив вирок в справі о. В. Клодницького проти УНСоюзу як видавця „Свободи" і д-ра Луки Мишуги, як її редактора. Суд відкинув всі домагання позивача до УНСоюзу, зобов'язуючи, натомість, редактора „Свободи" заплатити 1,000 долярів відшкодування і один доляр за поміщення статті, що була предметом розправи. О. В. Клодницький позивав УНСоюз і редактора „Свободи" за 100,000 долярів відшкодування, якого він домагався за „лайбел", добачуючи його в статті Гната Дядюренка п. з. „Тим, що матір розпинають", надрукованій у виданні з 2-го травня 1947 року у відповідь на виданий окремою брошурою реферат позивача п. з. „Суверенна Українська Держава і українська заморська іміґрація".

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАСВІТИТИ В ГРОМАДАХ!

В одному з надрукованих недавно в цьому щоденнику дописів з життя громад дотепно згадано, що в місцевому Народному Домі „вже світиться". Бувало, не тільки в працюючі дні, але й в неділю, люди приходили біля цього дому, на хвилину зупинялися, стверджували, що в домі „темно" і повертали чи то до недалечкого бару, чи йшли собі хто куди. Але від деякого часу вони зі здивуванням стверджують, що в Народному Домі „вже світиться". Світиться, бо є люди. Де є люди, там світиться, а де не світиться, там нема людей, нема кому засвітити.

В цьому спостереженні з життя одної громади криється без сумніву глибока символіка цілої нашої американсько-української спільноти. Бо й в цілій громаді, як в цьому Народному Домі світло притягає людей. Треба тільки його засвітити. Треба тільки засвітити світло народної роботи, світло заінтересування народними справами, світло жертвенности і тоді напевно будуть люди і буде кому це світло піддержати. На таке, власне, світло, ми й хочемо звернути увагу нашому загалові.

Вже почався або починається по наших громадах сезон найбільшої активности. Краще сказати: повинен початися. В цьому році ця активність повинна бути більша, ширша і глибша ніж будь-коли. Бо на це ми маємо не тільки дуже наглячі причини і потреби, але й більші ніж будь-коли можливості.

Одною з найважливіших наших подій в цьому році буде Український Конґрес у Вашинґтоні. Вже не цілих два тижні ділить нас від нього, але чи наші громади, чи ми всі вже справді зробили все можливе, щоб ця громадська імпреза випала так величаво, як того вимагає інтерес нашого народу та наша громадська честь? Чи справді всі громади і організації та товариства зголосили своїх делегатів та дали їм вказівки що й як вони мають там заступати? На це вже дуже пізно, але ще не запізно. Хай не буде ніодної громади і ніодної організації, яка через свого представника не взяла б активної участи в оцінці минулої діяльности нашого найвищого громадського представництва та в наміченні для нього пляну на майбутнє, як і вибору його самого.

Найбільш нагляча потреба допомоги в переселенчій справі вже так з усіх боків вияснена, так спопуляризована серед нашого загалу, що з тим більшим жалем доводиться ствердити прямо каригідну інертність загалу. Правда, багато вже під цим оглядом зроблено, але чи справді нас не стати на більше, як спровадження всіх 15 до 20 тисяч скитальців? ЗУАДКомітет недавно проголосив для кожної громади квоти приміщень для нових імігрантів та фондів на їх спровадження. Скільки громад прийняли це так, як повинні приняти, як найвищий наказ хвилини? Тут більше ніж в будь-якій іншій справі треба „засвітити" в наших громадах.

Це дві наші головні справи. До них долучується ввесь навал „сезонової" культурно-освітної та громадської праці: Листопадова річниця, само-освітні курси і культурна діяльність, вистави, концерти, доклади, підготовка до коляди, січневі річниці і т. д. В цьому році наші громади вже розпоряджають чималою кількістю „свіжої крови", вже мають куди більші можливості піднести рівень своїх імпрез, поліпшити їх кількісно і якостево. Дуже важливе, щоби кожна громада повела цю працю справді організовано, щоби вже на початку намітила собі плян діяльности, аби загально-національні імпрези як Листопадові і подібні свята влаштовувати спільними силами та об'єднано всіми організаціями, а творче змагання між ними хай ведеться в цих спільних рямках.

Отже, засвітімо в наших Народних Домах, засвітімо в наших громадах, та подбаймо, аби в них світилося довше і ясніше ніж досі. Це нас самих і народу нашого ради!

Передумують над реформою судівництва

Під час судової розправи над змовою комуністів для насильного повалення народом настановленого американського уряду, згадувано кількома наворотами прилюдно, що з усіх девяти місяців розправи, уряд через свого заступника-прокуратора, забрав два місяці часу для доказання вини підсудних, чотири місяці забрала оборона для доказання невинности, а два місяці часу витрачено на вибір лави присяжних суддів, які мають вирішти, чи обвинувачені справді винні, чи ні. Досі самий уряд видав понад мільйон долярів на покриття судових кошків. Кажуть, що пів мільйона видала й оборона. Після того підуть відклики до вищих судів, і заки громадянство довідається, чи обвинувачені справді нарушили закон, може ще уплисти багато часу. Так буває в карнім судівництві.

У цивільнім судівництві буває ще гірше. Нераз, заки справа прийде на судовий календар, минає рік-два й більше, а потім ще адвокати, на підставі взаємного порозуміння, можуть відложити справу раз-два-три і більше разів.

Можливо, що пересічний громадянин Злучених Держав не йде до суду більше ніж раз-два в своїм житті. Одначе, коли він прийде — чи то в справі тестаменту чи для своєї оборони, чи може тільки к свідок для кого іншого, то це лотягає не тільки витрату часу, але й вимагає багато підготови. Попри витрату часу треба ще мати готові гроші на справжні видатки і тому громадянин не хоче йти до суду, як не мусить. Багато справ полагоджується приватно, причому, звичайно, користає правно сильніша сторона, а слабша уступає. Внаслідок того, що не легко добитися справедливости в суді, поширюється недовіря до судівництва, а це йде всупереч засадам, на яких спочиває моральна сила нції.

Н будинку департаменту справедливости у Вашинґтоні написано такі знаменні слова Деніела Вебстера: „Справедливість є великою справою для людини на землі. Де стоїть її святиня, там існують теж підстави суспільної безпеки, загального щастя і поліпшення та поступ нашого народу".

Такими засадами перейняті провідні правничі уми в Злучених Державах і вони здавна передумують над способами поправи судівництва, головно над упрощенням процесів і над зменшенням видатків для осягнення виміру справедливости. Цею справою інтересується теж Американська Адвокатська Палата („Амерікен Бар Асосіейшен"), яка видала навіть підручник для пропаганди, як змагати до переведення реформи судівництва. Щоб реформа була основна, вона мусить перейти довгий шлях. Тому підручник намічує наперед творення судейських організацій, скликування правничих конференцій, а впарі з тим подає точки, до яких реформа має змагати. Отже треба: змінити систему вибору присяжних суддів; упростити докази правди; поправити трибунали, які займаються виміром справедливости.

Програма намічена ще в 1938 р. і тільки війна перешкодила в приспішенні реформи. Одначе багато стейтів уже мають свої комісії для реформи судівництва, а зогляду на зростаючі велетенські видатки на інші урядові справи, покажується необхідність реформи судів, хоч би тільки для виключення непотрібних коштів.

Улас Самчук.

ЮРІЙ ЛИПА

ПОЕТ І ЛІКАР.

Між моїми паперами заховалась світлина людини з високим, отвертим чолом, великими світлими очима, прямим носом і невеличкими вусиками над скептично усміхненими устами одягнена у новий темно-сірий одяг. На звороті світлини напис: „Се я — для ворогів — але складаю світлину приятелеві".

Це Юрій Липа. В кінці травня 1941 року потяг Варшава-Краків везе мене до Варшави. Між іншими справами, що мене там чекають, є також відвідини автора „Суворасти", а одночасно і „Світлости". Наперед знаю, що це останнє не обійдеться без комплікацій і мушу сказати, що я не помилився. Юрій Липа має на все чисто свої, завжди орігінальні і завжди комплековані погляди. Не думаю, що і в даному випадку він не лишиться вірним самому собі.

Дістатися до Юрія Липи не було звичайною справою. Три телефони, день чекання і нарешті погожого, теплого дня 25 травня, (це був понеділок) біля одинадцятої ранку, я опинився на першому поверсі перед дверима: „Д-р мед. Юрій Липа. Внутрішні. Варшава, Вспульна 36 м. 13. Тел. 9-32-16".

Відчинив мені сам пан доктор у білому нечистому халаті. Повага, стриманість, офіційність. Просить заходити, просить сідати. Невелика, мешкальна, негаразд упорядкована кімната. На стінах оригінальні під лубок малюнки без рямців. Все то ще наслідки бомбардування цього міста.

Пан доктор слухає. Він весь возвишений з виразною міною поблажливости до свого гостя. Міняємось першими враженнями. Заговорюю про його чисельні праці, згадую його блискучі есаї, що мені винятково імпонують. По чверть години на устах мого співрозмовця появилась перша усмішка. Починає говорити і починає рухатись. Він розгортає перед мною серію своїх задумів і чого, чого тут дійсно не має. І історіософічний журнал, який він сам видає на циклостилі, і товсті книги видані друком і такі ж ще в рукописах, статті про політику, статті, про літературу, брошура про цілющі рослини, оповідання для дітей віршами з ілюстраціями його дружини, і філософія, і теософія, і кабалістика, містика і модернізм, клясична поезія і медицина. Все тут є і всього повно. Його кімната — вир мистецтва й мислі, шалені перегони реального з уявним.

По короткому часі розмови вичитую, як зникає холод мого гостителя. Обіцяна година минає. Появляється його висока струнка у червоній блюзці дружина, а з нею закуска й навіть випивка. Від цього останнього відмовляюсь. Чому? З огляду на мою хворобу? Яку саме? Шлунок. А, це невинний медок, який нічого не може пошкодити, для дітей. До речі він хотів би мене переглянути і вже завтра маю зявитись у нього в ролі пацієнта.

Це було прекрасно. Я бачив, як поволі розгортається ця чудова мімоза. Дивився в його вже зовсім блискучі темнозеленаві очі. Шкіра його обличчя біла аж прозора, здається, видно, як тече кров по його жилах. Рівно, плавно з перервами пливуть його неспокійні слова — висловлені завжди на одному тоні. Я з приємністю розповів йому чисто інтимну справу про свого батька, яким він чомусь, (видно з котрогось мого твору), винятково цікавився.

Не зогляділися, як минули години і, прощаючись, Липа, що давно зійшов зі свого пєдесталу і що давно скинув свою тогу жреця Ескулапа, провів мене аж на вулицю і там сказав: — Я, признатися, мав про вас гірше уявлення, ніж воно є в дійсності.

Дугий день випав теплий, мягкий, затягнутий легким туманом. Я опинився на вулиці Вспульній в годинах ранніх. Доктор Липа зробив для мене дещо більше, ніж можна від нього вимагати, часу. Знов той самий білий халат, але без величности. Я звичайний, скромний пацієнт, він звичайний, уважний лікар. Він дивиться на все. У очі, на нігті рук, у барву обличчя, дивиться на язик, пробує нервовість, обмацує шлунок. Його рухи повільні, спокійні, уважні. Вираз обличчя загадковий. Очі блискучі. Я, між іншим, запитав його, чи він читав Акселя Мунте „Книга про життя і смерть". Так. І Мунте, і Бердяєва, і ще їм подібні. Медицина це дуже складна, глибока і зовсім неосвоєна наука. Її пізнання ніякі. Ми блукаємо у вічній темноті і інколи ми щось там намацаємо. Нашим обовязком боротись зі смертю, але ми ніколи її не зборемо...

У висліді такий ось рецепт: „28. V. 1941. (помилка: має бути 26. V.) ВП Улас Самчук. 1) регулярне життя — години їжі і сну докладно визначені. 2) Нервовість дуже шкодить при їжі спеціяльно. 3) Не перебувати довго в сидячій схиленій позиції. 4) Їжа легка, небагато відразу, але часто (3 год.) ніколи в „сухомятку", ані загоряча, ані захолодна. Набіл (мягкі яйця, молоко) — городина перетерта, мясива легші, переварені і січені. В місті загострена, в селі (на відпочинку) їсти більше і без загострень. По їжі більший відпочинок — 15-20-30 хв. 5) Доразово: по кожній їжі (і при болях) 1-2 ложечки Ґельодальбіни. 6) Кураційно: проти впорсків „ляростідіє". Ю. Липа".

Після того бачив Ю. Липу два рази — раз у Яворові, раз у Львові. Це останнє, здається, в січні 1944. Був винятковий час. Ми, памятаю, сиділи в кавярні, що звалась дуже шумно — „Пеґас", але настрій у нас не був пеґасний. Все ясно. Нам треба йти далі на захід. Світла в кавярні мало, горіла лише свічка. За дверима було зовсім темно, холодно й вогко. Липа був чимсь таємничо надхнений, на нього діяв час, що заганяв його у містику. У Львові багато пророків і пророчиць. Всі вони погодились, що совети ніяк не візьмуть цього зачарованого місця на планеті. Юрій Липа старанно вслухався у їх голос і щось там чув.

Розмова наша велася дуже під настрій: говорилось про Еразма з Ротердаму і ще про Стендаля, про якого я саме читав у книзі Віноградова „Трі цвета времені". В цій півтемноті наші слова звучали відокремлено і незалежно.

„Господь міцним мене створив і душу дав непоборниму" говорив колись і десь, здається в „Суворості" Юрій Липа. Дуже можливо. Зі сходу в той час насувала на нас велика, невиразна, на подобу якогось темного океану, сила. Чолити їй у той час не було можливости. Автор „Росподілу Росії" рішив інакше. Він буде чолити їй, навіть коли та сила мала б перейти через його труп.

І так сталося.

НОВІ ІМІҐРАНТИ СПРОВАДЖУЮТЬ СКИТАЛЬЦІВ ДО ЗДА.

Американські українці великою мірою спричинилися до спровадження українських скитальців з Европи до ЗДА. Та як тільки появилися перші скитальці, діяльна участь у дальшому переселенні зразу ж перейшла до тих, хто сам зазнав гіркого таборового поневіряння.

Ледви влаштувавши свої справи, майже кожен скиталець спішить виставити „ашуранси" для своїх рідних або знайомих, що далі терплять нужду на скитальщині.

Під час кількох народних віч та зборів удалося зробити опит присутніх колишніх скитальців, з чого виявилося:

1) у Филаделфії на 166 присутніх (колишні скитальці) лише 12 було таких, що не встигли виставити „ашурансів" своїм знайомим. 38 осіб було таких, що вже спровадили не менше, як по 5 осіб зі скитальщини до Америки.

2) у Балтиморі на 95 присутніх (колишні скитальці) лише 10 не придбали „ашурансів".

Така картина, напевне, у всіх стейтах, де живуть українці.

Окремі люди, колишні скитальці, присвятили ввесь свій вільний час на спровадження скитальців до ЗДА. Диригент церковного хору Сергій Шевченко (Филаделфія) придбає 82 „ашуранси", на які 53 особи вже приїхали, а 29 осіб перебувають у дорозі; інженер Йосиф Бараң (Ню Йорк) уже спровадив 41 особу, а кільканадцять перебуває в дорозі; Олексій Гордієнко (Филаделфія) спровадив 22 особи, Теофіль Рудакевич (Филаделфія) — 19 осіб. Цей маленький список можна набагато продовжити, якби тільки була змога об'їхати величезну Америку й спитати колишніх скитальців про їхню добродійну працю. Думаємо, що в тих місцях, де живуть українці, повинні знайтися люди, які позбирали б такі матеріяли й публікували їх у пресі.

Ярс.

Микола Понеділок.

ІНВАЛІД КОЛЕКТИВІЗАЦІЇ

3)

Олена вгризлась зубами в руку. Шарпонув правицю Вона плюнула в лице.

— Тримай її! — сичить він іншому. Вона мені очі заліпила. І вернув до третього.

— Виводь корову!

Кирило підскакав до них:

— Я інвалід гром...

— Ноль вніманія! Валяй, Ванька.

Олена стогнала, безсила будьщо вдіяти. Руки їй туго спресовано. Вона дивилась з лютттю на розтовчене жиром обличчя.

„Не лице, а гав'ядина. І як клейно, червоний п'ястук на лобі. Серп вниз — отже ріж, молот вгору — змаху бий" — думала Олена.

Дитячі голоси похрипли.

Вмить Оленине вухо вловило жалібне нявкання кота (допомога!!) Навалою вдарила думка.

І враз вона з усієї сили, зловтішно:

— На, Кудлай! Кудлай, візьми!

Як з-під землі виринув пес. Переклигнув дітей і вчепився чоловікові в спину. Агітлах скрутився. Кудлаєві ікла вгризли в тіло. Луснула сорочка і кров залила пояс. Чоловік відскочив убік — Кудлай полоснув зубами литку. Відірвав шматок, вихаркнув... прилип до тазу...

Олена випросталась, ступила в бік дітей. На дорозі виріс другий грабіжник. Не роздумуючи — тицьнула кулаком в засіяні вуса... Третій вдарив її коліном. Зігнулась... Дарма.

— Вила давайте! — до дітей.

Задрипана гвардія! — і штовхнула замазану ногу в живіт третьому. Піна... Гарчання... Кров... Діти замовкли. Кирило — камінь.

Перший стікав кров'ю... кричав:

— Заберіть собаку. Боже мій!

Олена ближче підступила і яро, запоморочено:

— Ти Бога розіп'яв, а тепер благаєш: мій! Бери, Кудлай. Більше, глибше. Кусі. Рви на прах і на порох.

Чоловік заплювавсь кров'ю. Конав. Кудлай одною лапою орав лице, другою груди, зубами рвав картуз. Червона зірка роздерлась і зникла в пащі собаки. Вже не боровся з псом. Качався, розбризкував кров. Кудлай розлашував люто сорочку і лупцював мохнатим хвостом в зачервонене обличчя. Корова подібно махала хвостом в хліві. Олена спантеличена перемогою. Божевільно дивилась на розкваншеного кров'ю агітлаха, на вила, що тримала Варя ріжками вверх.

Глянула округ себе — скрізь рух, люди тікали з худобою на вигін.

І вже збиралась відкликати пса... та в двір крокувала підмога для трійки — десять-дванадцять людей, яким імя — активісти.

Олена зрозуміла свою безсилість.

Одна — неладна...

А в двох, бач, в кобурах блищить і герб всесвітньої комуни — наган. Постріл... жалібне скиглиння... плач... Кудлай перевернувся два рази і, тягнучи ноги, посунувся до соломи.

Поза ним закроплена кров'ю стежка. В соломі зігнувся, довго по дитячому, виводив і злизував кров на рані.

По шерсті збігала вона швидкими краплями — червона, густа, болюча і орошувала стебла вівса. Від болю скривив писок, похилив голову на живіт і раз-по-раз язиком водив по розірваній кулею шкірі. Очі налилися шклом і отот воно хлине з берегів.

Смутно, незрозуміло поглядав на хлів, на господиню і на купу блискітну палюгу, що так ґаско різнула його...

Зв'язаних Олену і Кирила ганебно випхали з воріт. Обіч несли агітлаха. На розволочених ранах здріглись мухи. (Постраждав при виконанні чергового плану комуни — руйнування власности).

Варю і Олю. Кирило теж. Діти не в силі плакати, чуть-чуть ойкали.

— Не забувайте цього діти! Дивіться востаннє на батьків!

І залилась пекуче Олена.

Через крок до чоловіка:

— Оце твоя комунарія. Варто було за неї ногу ломать...

Ззаду штовхнули:

— Не підганяй на смерть, хочу без поспіху туди дійти. У-у-у.

— Не під смак пролетарський серп і молот?! — агітлах гістерично зареготав.

Олена вперто, завзято і майже під розпів:

— Будь вам серп під серце, а молот на голову, бандд...

Не докінчила... В скроні запекло... Присіла. Підняли стусаном у спину... Малаську повели праворуч — в червоний кагал. Закусаного Кудлаєм агітлаха — ліворуч. В лікарню.

Олену і Кирила — прямо. Вдалині бовванів цвинтар і шкірила зуби в'язниця.

***

Варю і Олю забрали до себе родичі. Старий Кудлай шкутильгав на трьох ногах по дворах.

Дивлячись на нього, люди пошепки казали:

— Інвалід колективізації блукає.

Кінець.

ДОПОМОЖІТЬ „СВОБОДІ” ДОПОМОГТИ ВАМ!

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ДОБРОВІЛЬНИХ ДОПЛАТ ДО ПЕРЕДПЛАТИ І ПРЕСОВОГО ФОНДУ „СВОБОДИ“! ДОПОМОЖІТЬ „СВОБОДІ“ ЩЕ ГОЛОСНІШЕ ЗАГОВОРИТИ В ОБОРОНІ УКРАЇНИ ТА ЗА ПЕРЕМОГУ ІДЕАЛІВ СВОБОДИ І ДЕМОКРАТІЇ В СВІТІ! *ВИКОНАЙТЕ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК ТА ВИШЛІТЬ* НЕГАЙНО СВОЮ ЩИРУ ЖЕРТВУ НА ВДЕРЖАННЯ І РОЗБУДОВУ „СВОБОДИ“, ЩОБИ ВОНА МОГЛА ВИКОНУВАТИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК ВІДДАНОЇ СЛУЖБИ НАРОДОВІ, ГРОМАДІ І ВАМ САМИМ!

ДЕНЬ ОБЕДНАНИХ НАЦІЙ

Майже кожна країна має якийсь встановлений день, коли обходить річницю своєї самостійности, або встановлення сучасної форми своєї влади. Так само і Обеднані Нації встановили в 1947 році день 24 жовтня — в першу річницю прийняття Чартеру Обеднаних Націй — Днем Обеднаних Націй і звернулися до членів-держав або робили обходини того дня в своїх країнах.

Цього року народи 59-ти держав обходять День Обеднаних Націй. Говорячи про американську участь в тих святкуваннях, Президент Труман казав: „Я думаю, що Обеднані Нації є єдиною твердинею для творення світового миру і вони потребують нашої повної підтримки...”

Само собою зрозуміло, що Обеднані Нації за коротких чотири роки не могли справитися зі всіма світовими справами, що стояли перед ними. Проте їм вдалося полагодити, або бодай зменшити, конфлікти в Індії, на Середньому Сході, в Південно-східній Азії та на Балканах. Хоч ці країни можуть здаватися надто віддаленими частинами світу, проте кождий американець повинен памятати, що останні дві світові війни — в яких билися і вмирали також і американці — почалися в далеких місцях.

Треба теж памятати, що О. Н. створили таку машинерію, що могла би — в свій час — рішати світові справи. Коли президент заявив про „атомову експлозію” в С. С. С. Р. якраз тоді відбувалося засідання Генеральної Асамблеї Обеднаних Націй у Флошинг Медов. Це є форум, де та справа може обговорюватися. Дебати, хоч які гарячі, на засіданнях Генеральної Асемблеї — так само як і в інших органах О. Н. — відкрито порушують різні справи, тим самим примушують уряди — навіть диктаторські — прислухатися до громадської думки в своїй закордонній політиці.

Саме існування Обеднаних Націй викликає у американців — так само як і у громадян інших країн — почуття більшої безпеки.

Кождий американець — так само як і громадянин інших країн — користає з творчої праці, виконаної спеціяльними агенціями Обеднаних Націй. Розподіл харчових запасів через Харчову і Агрикультурну Організацію, так само як різні проекти для поліпшення сільського господарства в багатьох країнах; зменшення різних торговельних митних перепон шляхом догод, зроблених через Міжнародню Торговельну Організацію; світова боротьба проти малярії, туберкульози та венеричних хороб Світовою Організацією Охорони Здоровля та її блискучий похід проти холери на Близькому Сході, рятування багатьох тисяч военних жертв через Міжнародню Організацію Опіки над Ввікачами („ІРО”); праця Освітньої, Наукової і Культурної Організації в напрямку відбудови шкіл, лабораторій, бібліотек, знищених війною — всі ці і сотні прикладів міжнародної співпраці на практиці, мають світовий характер. Людські терпіння, хороби, економічна непевність, неписьменність годі далі вважати за місцеві справи. Всі народи користають, посередньо чи безпосередньо, коли боротьба з цими лихами провадиться в міжнароднім маштабі.

Хоч Обеднані Нації не є досконалі — ніщо не є досконале видумане людиною — але вони являються знаряддям, створеним для забезпечення світового миру. Його треба зміцнити. В цім може допомогти кождий громадянин. Може помогти, пізнаючи все що можна про Обеднані Нації, її працю, її проблеми і про участь його уряду в О. Н. Він може помогти, використовуючи ці інформації для освідомлення інших. Може найбільше помогти, домагаючися співпраці свого уряду в зміцненні О. Н. і підтримуючи тих урядових представників і кандидатів, які щиро підтримують цю справу.

Що року День Обеднаних Націй дає нагоду для всіх громадян пізнати більше про цю велику, міжнародню організацію та підтримати її.

Загальна Рада.

30-РІЧЧА БАЗАРУ „СУРМА”

Ню Йорк. З нагоди 30-річча існування звісного музичного базару Сурма, який вславився між ін. продукцією і розповсюдженням українських фонографічних пластинок, та довголітнім веденням українських радіо-програм відбулася в неділю 23 жовтня у Вебстер Гол при 19 вулиці вистава звукової фільми „Маруся”, а опісля вечерок з танцями. При вступі зібрано з продажу квітів на акцію ЗУАДКомітету $52, завдяки панам Анні Фенчин, Неонілі Мерена і Ользі Павлик. Збірку зарядив власник Сурми, Мирон Сурмач.

ВЕЛИКА ПОДІЯ В ГРОМАДІ. — Дня 18-го вересня Українська Громада в Ембридж, Па., пережила свою велику подію, як Братство св. Василія, 161 відділ УНСоюзу, спалювало морґедж свого репрезентативного дому. Святові ще більшого зачення та урочистости надала приявність делегатів з централі та гостей. На зробленій з цеї нагоди фотографії видно (зліва в першому ряді): Осип Родіо, предсідник Бенкетового Комітету; Осип Дружинський, товстмастер Бенкету; Роман Слободян, головний касієр УНоюзу; Марія Малєвич, заступниця головного предсідника УНСоюзу; Євгенія Зепко-Жеребняк, головна радна УНСоюзу; Іван Коваль, один з членів-основників Відділу та один з його провідників; Антін Подуфалий, предсідник і організатор Відділу; Микола Муха, член-основник Відділу. Другий ряд (зліва): Андрій Ґула, фінансовий секретар Відділу і співпредсідник Бенкету; П. Дж. Кол, мейор міста Ембридж; Анна Підуфала, дружина організатора.

Продукційна сила Злучених Держав Америки

ПРИРОДНІ БАГАТСТВА АМЕРИКИ

Це є третя з шести статтей, основаних на вибраних відділах з недавно виданої книжки „Злучені Держави: Мірка Сили Країни, авторами якої є Томас Р. Карскадон і Рудолф Модлій. В книжці подано скорочено висліди докладних студій Дж. Фридриха Дюгорста та співробітників, зібраних в книжці „Потреби і Засоби Америки”. Обидві книжки з'явилися наслідком широко наукового дослідження, переведеного Фундацією Двадцятого Століття — самостійна, освітня установа для наукових досліджень в ділянці економіки.

Силу і багатство Америка у великій мірі завдячує підземним багатствам, якими вона щедро обдарована природою. Має великі поклади залізної руди високої якости і все ще має подостатком мягкого вугілля, що старчить на тисячу літ. Це є основні мінерали для вироблення сталі, на якій виросла майже вся американська індустрія. Має також джерела нафтової ропи, поклади міді, цинку, сірки, ґраніту, алюмінія та безліч інших природних багатств.

Щодо добування мінералів, яких вживають в індустрії, Америка стоїть на першім місці. В 1939 році Америка дістала зі своїх джерел в чотири рази більше мінералів ніж слідуюча по здобуванні країна — Росія.

Але природні багатства Америки не є безмежними. Вже доходять до кінця поклади олова, цинку та залізної руди високої якости. Злучені Держави добувають тільки малу частину потрібного їм никелю й олова. Деяких мінералів зовсім нема в Злучених Державах, але країна правдоподібно краще ніж яка інша може обійтися своїми власними запасами. Проте, поверх половини американського імпорту складають ті товари та сирівці, яких Америка не має подостатком, або не здобуває.

Найбільше зі всіх металів в Америці вживають сталь. Використовують також стару сталь, перетоплюючи її, так само як істаре залізо. Наколи б Злучені Держави вживали свої запаси залізної руди високої якости в таких розмірах, як за війни, то тих запасів вистачило би тільки на яких десять років. Приблизно на такий-же час вистачило би знаних покладів високої якости цинкової і оловяної руди. Після вичерпання тих запасів Злучені Держави можуть вживати руду нижчої якости, якої є велика кількість в багатьох частинах країни (особливо великі поклади залізної руди нижчої якости), або імпортувати потрібні мінерали з інших країн.

Щодо інших мінералів, то обраховують, що знаних покладів міді вистачить на час від десять до тридцять років. Можно використовувати також стару, перетоплену мідь. В роки депресії чотири пятих частини міді вжитої в Америці, було зі старої, перетопленої. В часі війни добування алюмінія в Злучених Державах збільшилося в яких п'ять разів. Запаси алюмінієвої руди високої якости, бокситу, майже вичерпані, але більш коштовним процесом можно виробляти алюміній з руди нижчої якости та з глини, чого є подостатком по цілій країні. Злучені Держави мають невеликі запаси олова та никелю, а також вольфраму, ванадія, манґанцю та інших металів, потрібних для домішки при виробленні сталі. Америка імпортує потрібну частину цих металів.

Але американських запасів мягкого вугілля правдоподібно є на тисячу років. Вугілля, природні гази та нафта є великим джерелом палива, електрики, в цей вік електрики. Нафти і газу, які йдуть на витворення майже половини електрики, потрібної для Злучених Держав, є величезні запаси. Але їх вживається надзвичайно багато. При теперішнім темпі вживання, знаних джерел нафти може вистарчити на яких 30 років. В майбутнім увага має бути звернена на добування більше нафти та бензину з вугілля і природного газу.

Перед Америкою стоїть завдання зберігати свої великі природні багатства, використовувати їх розумно, не марнуючи. Є багато способів як це можна робити.

Наприклад, наколи американські поклади залізної руди високої якости вичерпуються, можна ширше використувати поклади руди нижчої якости. Є також чимало більш удосконалених способів вживання деяких матеріялів. Наприклад, завдяки новому способу полуди, Злучені Держави зменшили вдвічі кількість олова, що йде на вироблення бляшанок на консерви.

Замісць металів з успіхом вживають пластику або деревляні пластинки; бензин можно виробляти з вугілля а не з нафтової ропи. Все більше винаходять і удосконалюють нові сировини зі старого матеріялу, ось хоч-би найлон, що виробляється з вугілля, повітря і води. Модерна хемія сама може обернутися в найбільше „природне багатство” Америки. Нова атомова доба, яка щойно починається, може принести величезні — покищо ледве передбачені — зміни в джерелах енергії та у виробництві матеріялів.

Обраховують, що загальна вартість всіх американських індустріяльних, мінеральних продуктів на 1960 рік досягне суми 13 біліонів долярів. Ця сума є дещо меншою частиною загального народного виробництва ніж за 1940 рік і ще меншою ніж за 1929 рік. Деякі особливі джерела, такі як джерела мінерального опалу, неметалевих мінералів та водяної енергії, збільшаться. Чим далі тим більше Америка пізнає як використовувати свої природні багатства з більшою користю та як замінювати невистачаючі матеріяли іншими.

На майбутнє перед Злученими Державами стоять три завдання. Перше — напружені наукові розшуки за новими та замінними матеріялами; ліпше використання існуючих запасів та применення нових способів використання другорядних джерел. Далі, Америка повинна сприяти розвитку міжнародного торгу, щоби забезпечети вільний і сталий доплив матеріялів, в яких має потребу. Зрештою, щодо важних сирівців яких бракує, Злучені Держави повинні закупити їх подостатком і зробити запаси на випадок наглої потреби.

Американські природні багатства все ще є дуже великі. Наколи країна буде жити мирним життям, вона правдоподібно спроможеться добувати або привозити з інших країн, всю сировину, яку потребує для втримання своєї продукції на високому рівні добробуту.

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ”

Жертви, надіслані на цю ціль, як теж добровільну доплату до передплати „Свободи”, потверджуємо з подякою проголошенням в цій рубриці.

Ліста: ч. 10.

Відділ:		Жертва:
	З ювілею У. Н. Союзу в Йонґставн, О.	$125.00
	Ірина Дмитрак	5.00
	Дарія Кульчицька	5.00
	Д-р Оришкевич	5.00
	о. П. Дюк	3.00
	С. Головатий, передпл.	3.00
	Стасюк Степан	2.00
	Деркач Василь	1.00
5	Климишин Антін	3.00
5	Борись Михайло	3.00
5	Галан Михаїл	2.00
5	Барнич Павло	2.00
5	Василик Григорій	2.00
5	Сидор Іван	2.00
5	Кривень Евстахій	2.00
5	Микитин Никола	2.00
5	Олійник Йосиф	2.00
5	Ґула Андрій	2.00
5	Левицький Михайло	2.00
5	Антонишин Семен	2.00
5	Заровений Михайло	1.00
5	Кухарський Іван	1.00
5	Лешко Петро	1.00
5	Вурдиґа Анна	1.00
5	Гаврилець Петро	1.00
45	Теодозія Ваврик	5.00
54	Савик Френк	2.00
55	Микола Турянський	3.00
55	Досій Дмитро	3.00
58	Літинський Володимир	2.00
135	Антін Клим	1.00
142	Андрій Поливчак	3.00
142	Петро Остапчук	3.00
142	Михайло Маркович	2.00
142	Гаврило Вілинський	2.00
142	Стефан Пограничний	2.00
182	Іван Коваль	2.00
204	Бучинський Володимир	2.00
217	Михайло Кузь	3.40
220	Гр. Гарасим	3.00
221	Михайло Гавриш	3.00
221	Микола Николишин	2.00
221	Андрій Николишин	2.00
221	Анна Притула	1.00
230	Іван Павловський	3.00
230	Mr. & Mrs. Kazimir Bachor	2.00
268	Тарнавський Михайло	2.00
270	Ксеня Сай	2.00
270	Петро Лахоцький	2.00
270	Антін Тепох	2.00
270	Яцко Олсен	2.00
270	Андрій Корнило	2.00
270	Микола Заяць	2.00
270	Микола Пігура	2.00
270	Стефан Ґріца	2.00
270	Френк Жарський	1.00
277	Стефан Януш	5.00
277	Володимир Мерещак	2.00
292	Анастазія Мех	2.00
292	А. Блащук	2.00
295	М. Боґда	2.00
296	Теодор Чайковський	2.00
316	Василь Іваніцін	2.00
355	Василь Сенько	2.00
361	Платон Стасюк	25.00
375	Михайло Федун	5.00
379	Іван Мостовий	2.00
430	Петяк Степан	2.00

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ І СПІВВЛАСНИКОМ ДЕСЯТЬ МІЛЬЙОНОВОГО МАЄТКУ ОРГАНІЗАЦІЇ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС, КАЛІФ.

Українці далекої Каліфорнії запротестували проти Москви. — Заявили свою солідарність й співпрацю з УККомітетом в Америці. — Зорганізували Раду Допомоги Визволенню України. — вибрали делегата на Конгрес Американських Українців до Вашингтону.

Під кличем „Ціла Заморська Україна на Конгрес Американських Українців до Вашингтону," — українці далекої Каліфорнії, в неділю, 25 вересня ц. р., в місті Лос Енджелес, Каліф. в Данській Авдиторії, — відбули протестаційне віче проти нового терору Москви в Україні, в якому взяли участь всі українські світські і церковні організації, а зокрема представники всіх українських земель — старої і нової іміграції.

Віче було скликане за ініціятивою Укр. Централі в Лос Анджелес, а промовляли на ньому: б. секретар до Сойму Карпатської України Леонід Романюк, б. член Української Національної Ради (УНР) в Европі проф. Мих. Ветухів і український письменник та б. співредактор „Укр. Трибуни" Петро Балей.

Шановні українські діячі з Европи зясували в своїх висококополітичних та патріотичних рефератах дуже грунтовно боротьбу українського народу від Б. Хмельницького аж до нашої славної УПА, розказали про комуністичний російський терор в Україні та закликали всіх українців на еміґрації до єдности в боротьбі проти Москви.

Всі сили проти ворога!

Не сміє бути — говорив наш письменник П. Балей — ні одного українця, ні одної українки, організації, партії, одної чи другої Української Церкви, які не діяли б і не співпрацювали б спільно на користь визволення України. Недалекий той час, як Україна знову стане центром уваги в цілому світі! Недалекий той час, як валитиметься спільна тюрма всіх поневолених народів — Москва. А перед у поваленні тої великої московської тюрми веде і вестиме ціла Воююча Україна, наша славна УПА, яку підтримує ціла українська нація. Ось та наша УПА, яка кровю виписала на своїх прапорах: „Воля народам, воля людині!" Ось та УПА, яка веде перед у тій тяжкій бортьбі проти Москви, і яка є взірцем для всіх других поневолених Москвою народів. Вже самий той факт, що Москва є примушена поборювати український національно-революційний зрив аж окремими офіційними відозвами до населення не тільки України, але всіх других країн, окупованих нею, є чи не найкращим доказом, що вона вже не всилі здусити український революційний зрив самим терором, а мусіла взятися до поборювання його аж офіційними відозвами.

Як наша УПА прямує по одній дорозі Київ-Львів, так і ми, на еміґрації, мусимо прямувати по тій дорозі! Як УПА не має партійности, так в нас на еміґрації не сміє цього бути. Один клич стоїть перед нами: Смерть большевицькій Москві і всім тим, які позіхають по українські землі по її розвалі! Як УПА співпрацює з другими поневоленими Москвою народами, так й ми на еміґрації мусимо шукати тої співпраці. Але шукаючи тої співпраці мусимо шукати її тільки там, де є справедливість для нашої державности. Наші сусіди мусять вже раз зрозуміти, що через те, що помогли завалити українську державу в 1920 р., пропали й їхні панування не тільки на наших землях, але й на їхніх рідних! Не впала б була Варшава за три тижні, коли б мель і не позбудуться старої у сусідстві була українська держава! Не поважився б був Гітлер напасти на неї й на других наших сусідів, коли б посередині була Вільна Самостійна Соборна Україна! Як довго наші сусіди не зречуться несправедливих і наївних претенсій до українських зедурної політики у відношенні до України — „діли і пануй", так довго не буде спокою в Европі, так довго й їхнє панування на їхніх рідних землях, як небуло, так і далі не буде запевнене! Бо яке є запевнення, що Німеччина не кине знову проти нас і наших сусідів навого Гітлера, а Москва нового Сталіна, коли не буде Вільної Самостійної Соборної України в союзі з її сусідами? Тільки сильний союз усіх поневолених Москвою народів, і то як союз суверенних держав, зможе запевнити їм усім існування! І чим скоріше зрозуміють це наші сусіди, тим краще буде для них й для нас. Бо тільки так можна приспішити розвал комуністичної Росії. Хто з наших сусідів не діє по тій лінії, робить кривду собі, своїй нації і помагає поневолювати свій нарід не на десятки років, але на цілі століття!" — закінчив свій реферат письменник Петро Балей, який відсидів три роки польської тюрми і три роки німецької.

Українська еміграція обеднана, як ніколи...

„Ще ніколи в історії українці на еміґрації не були так обєднані, як тепер" — почав свій реферат проф. М. Ветухів. „Наші Конґресові Комітети, Америка, Канада, Бразилія, Арґентина, УНР в Европі й другі різні комітети по цілому світі, спільно працюють і діють в користь визволення України. Чи це не найкращий доказ нашого обеднання? Треба тльки ще сидьніше, ще міцніше підсилити ті Комітети нашою жертвенністю і нашою вірою в їхню працю для визволення України.

Маленькі розбіжності, які ще є біля УНР в Европі й відносяться до деяких наших політичних партій, чи окремих людей, напевно будуть полагоджені так, що всі будуть задоволені. А те, що в нас є ті різні партії, з різними політичними напрямними, є теж доказом, що ми є зріла нація. Там, де є політично вироблені партії, там є й надія на сильну державу. Ми не є інші від других народів. Нещастя є в тій державі, де є одна політична партія при владі. Такою державою є Росія, де немає ніяких інших політичних партій, де немає слова критики, де немає свободи слова і т. д. Отже хай нас не лякають наші партії, окремі ідеології наших партій, бо це не є страшне для нас. Важне є, щоб спрямувати їх до одного найважнішого завдання: Визволити Україну з большевицького пекла, забезпечити всі кордони України і дати волю нашому народові вибрати собі владу таку, яку він захоче. В цьому всі ми повинні помагати. Нова влада України має пошанувати усі партії повною свободою їхнього слова в будові української держави.

УНР в Европі не претендує на українську владу на Україні. Вона тільки хоче допомогти нашому народові визволитись з большевицького ярма. Тому ніяка українська партія не повинна поборювати УНР в Европі, бо такого представництва на чужині нам треба і буде потрібно аж до того часу, поки не повстане Вільна Самостійна Соборна Українська Демократична Держава!

Мене, як б. члена УНР в Европі, дуже тішить, що американські українці зрозуміли вагу такого представництва й підтримують його морально й матеріяльно. До глибини душі я зворушений активністю українців на американських землях у справі допомоги визволенню України.

Живучи більше як 25 років під катами Москви, дивлячись як кожного року тисячами НКВД розстрілювало наших людей, як висилано їх на Сибір, як мільйони гинули з голоду, здавалось, що ми вже забуті Богом і людьми! Що заморські українці робили в обороні нас, ми не знали, бо наші двері були заперті до них. Аж тепер бачу, що ці заморські українці зробили, не даючи рідним братам загибати в неволі у вірі, що прийде краще завтра. Це Завтра напевно прийде. Нація, яка пережила такі страшні нещастя і незаломалась, вже ніколи не загине!" — закінчив проф. М. Ветухів.

Ось в такому дусі були виголошені реферати новоприбулих українських діячів з Европи. В такому дусі були відчитані і ухвалені теж резолюції в українській й англійській мовах.

Репортери американських щоденників, які були на вічу, дістали до рук резолюції, з яких таки того ж дня помістили в часописах дуже прихильні рецензії про Україну і про ціль віча.

На тому вічу зорганізовано Раду Допомоги Визволення України (РДВУ), яка має співпрацювати з УККомітетом в Европі. Віче ухвалило дати моральну і матеріяльну поміч УККомітетові в Америці, УНР в Европі і нашій славній УПА. Дальше рішено вислати делегата на Український Конґрес до Вашинґтону в листопаді ц. р., від імені всіх українців Каліфорнії (кажу від всіх українців, бо українців-комуністів ми вже майже не маємо в Каліфорнії — пізнали правду про Україну від старої і нової еміґрації і деякі з них покаялись, а всі другі мовчуть).

Делегатом на Укр. Конгрес до Вашингтону вибрано проф. Мих. Ветуха. Його також вибрано головою Ради Допомоги Визволенню України на Каліфорнію.

Віче закінчилось відспіванням українського й американського гимнів. Проводив вічем голова Української Централі, інж. Л. Романюк.

Перший раз українці далекої Каліфорнії висилають свого делегата на Укр. Конгрес до Вашингтону.

Це одинока українська громада в Америці, яка аж до цього року не була заступлена на українських конґресах на сході Америки. До другої світової війни та громада була дуже маленька числом. Дорога далека. Безробіття було тут дуже велике.

Громада не мала сили включитись у загальний український визвольний рух в Америці. Бо щойно друга світова війна збагатила громаду матеріяльно і чисельно, зокрема збагатила її дуже високовартісним елементом новоприбулих українців. Вони хоч приїхали сюди з різними політичними поглядами, то не ділять себе на ніякі політичні партії чи групи, а включилися в громадську працю старої іміґрації і спільно розбудовують різні ділянки культурної і політичної праці Української Централі в Лос Анджелес, яка обеднує всіх українців Каліфорнії без різниці їхніх політичних чи релігійних поглядів.

Отже, висилаючи свого делегата на Укр. Конґрес до Вашинґтону, громада українців Каліфорнії за 40 років її існування звязує себе тісно й організовано з цілим політичним життям американських українців, а тим самим стає теж важним чинником між етнічними групами Каліфорнії. До цього часу українці Каліфорнії помагали українській визвольній справі вміру можливостей більше матеріяльно.

Найбільший крок в тій справі зробив проф. М. Ветухів, який приїхавши сюди, відразу дав в українській справі інтерву американським газетам, а ті, маючи перед собою наочного свідка комуністичного режіму в Україні, передали дійсну правду про трагедію України. Наше перше протестаційне віче проти Советів, про яке вище згадано, дало нам ще більше розголосу, бо крім дуже прихильних рецензій в американській пресі, ми вже маємо відгук від поневолених Москвою народів (в тому й сусідів України), які просять нас до співпраці в акції проти Москви. Така співпраця буде, як тільки найдемо там свою правду. Коли ні, то звяжемося тільки з тими, які ту „нашу правду" визнають без ніяких застережень. На ніякі голі слова не підемо!

Проф. М. Ветухів, як делегат.

Нашим громадам на сході — Ню Йорк, Дітройт, Клівленд, Шікаґо і другим, — радимо скористати з нашого шановного делегата проф. М. Ветуха, запросивши його на відчити, чи віча, які він міг би відбути, вертаючи з Укр. Конгресу з Вашингтону назад до Каліфорнії. Проф. М. Ветухів, який прожив 22 роки під комуністичним терором в Україні, є для американців добрим свідком всего лиха, яке Совети робили і роблять в Україні. До його голосу в українській справі американські репортери прислуховуються дуже поважно і не жалують місця в щоденниках, щоб усе це передати. Проф. Ветухів бє ворога його власними аргументами, цитуючи різні його видання в „українській справі". Говорить дуже спокійно, весело — над нашою недолею не плаче, бо вона в його очах, є вже така сильна, така вибита, що вже ніхто в світі не зможе подолати її."

Даймо нагоду проф. Ветухові пізнати краще українські громади в Америці та змогу давати всюди інтервю американським газетам.

По інформації в тій справі писати до Конгресового Комітету, або на адресу: Committee for the Liberation of Ukraine — 1811 Effle St., L. A. 26, Calif.

Микола Новак.

ПЯТЬДЕСЯТРІЧЧА ПРОТОІГУМЕНА о. М. МАРКОВА

(Докінчення зі стор. 1-ої)

цертової промови о. В. Вавряка ЧСВВ був короткий життепис про заслуги солeнізанта на полі церковнім, шкільнім та народнім (о. Марків був учасником визвольних боїв перед вступленням до манастиря) та значення авторитету влади. Після промови хор заспівав традиційне „Многая Літа", а публика вшанувала ювилята повстанням з місць підчас цього співу.

НЕДІЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ІМПРЕЗ

(Докінчення зі стор. 1-шої).

країнсько-Американ. Горожан у Филаделфії. В Бенкеті з цего приводу взяло участь поверх 400 осіб, членів клюбу і гостей. З промовами або привітами виступили представники міста Филаделфії, від Українського Народного Союзу його головний касієр Роман Слободян, д-р Лонгин Цегельський від Українського Конґресового Комітету, д-р Володимир Ґалан від ЗУАДКомітету та цілий ряд ін. представників місцевих організацій. Діяльність цего Т-ва, головою якого є майор Михайло Дармограй, характеризують деякі факти: протягом останніх чотирьох років Т-во віддало безплатно до розпорядження ЗУАДКомітету своє приміщення. Через приміщений там Переселенчий Осередок досі перейшло вже біля 600 нових іміґрантів. За цих чотири роки Т-во дало готівкою поверх 5,000 долярів на допомогову акцію, крім великих пожертв на інші народні цілі. Після ювілейного бенкету відбувся святочний Концерт, влаштований мистецькими силами нових іміґрантів під проводом проф. Ярослава Барнича. Концерт стояв на надзвичайно високому рівні. Привіт від нової іміґрації склав керівник Українського Театру, Володимир Блавацький.

Театральна Студія під проводом Йосифа Гірняка з успіхом повторила виставлену недавно в Ню Йорку п'єсу „Мати і я" в Елизабет.

Аматорський гурток нових іміґрантів в Джерзі Сити віділграв в місцевому Народному Домі історичну драму „Невольник".

В Ню Йорку Юрій Косач виголосив доповідь про „Українську літературу боротьби".

ПОШУКУВАННЯ

ДОМІНІКА КОРЖЕНІВСЬКА з дому КЛЮС, пошукує тіточного брата МИКОЛУ ТЕРЛЕЦЬКОГО з села Яцівка, повіт Товмач, Галичина. Хто знає про нього, або він сам, прошу писати на адресу:
ПЕТРО КОРЖЕНІВСЬКИЙ
Snow Hill, Route 2, Maryland.

Пошукую зі села Хащова, повіт Турка над Стр., ДАНИЛКА ФЕДЯ і ІВАНА, ПАВЛЮХА СЕМОНА, ПИТЯКА ПЕТРА. Хто про них знає, або вони самі, прошу зголоситись на адресу:
DANYLKO TEODOR
24 E. 25th St., Bayonne, N. J.

Пошукую ПЛУТЕНКО ІВАНА, ГАЛЬКУ і НІНУ, які виїхали до Америки з Австрії в серпні ц. р. Хто знає про них, або вони самі, прошу зголоситися на адресу:
SKOROPYS OLEKSIY
c/o Chas. B. Spacer
Gettysburg, Pa.

Пошукую свого брата МИКОЛУ ХОМИЧ, який виїхав до Америки в 1912 році і замешкав у Ню Йорку. Пошукує ПЕЛЯГІЯ ХОМИЧ, замужна БОДНАР, з села Колониці, пов. Лісько. Хто про него знає, або він сам, прошу зголоситись:
MICHAEL BODNAR,
c/o C. H. Posey
Doncaster, Md.

ПОДЯКА

За великодушне зрозуміння тяжкого положення на скитальщині, за ласкаву і безінтересовну поміч в переселенні з Австрії до ЗДА і за велику допомогу в перших кроках на новій землі

Пані і Панові ЯРОСЕВИЧ
та їх синам:
ОСИПОВІ, МАНКОВІ ТА ВОЛЬТЕРОВІ
в Hartford, Conn.,
90 Oak St.
складають щиру подяку і зобовязання
Муліцький Микола, Єлисавета, Іванна, Мелянія та Черига Іван.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

БИЗНЕСОВІ НАГОДИ РЕАЛЬНОСТИ

УВАГА!

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Новоприбуваючі українські іміґранти повинні обезпечуватись в Тов. Дністер, відділ 430 Союзу, зорганізованім новими іміґрантами. Там знайдете поміч і пораду у Ваших нових життєвих справах. Зголошуйтесь особисто, або писемно, на адресу: "Dnister" Society, Branch 430 of Ukrainian National Ass'n, 2209 Aspen St., Philadelphia 30, Pa. — Р. Дяків, предс.; О. Вакай, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ

П. ПЕТРА ПАСІЯ і п. ПЕТРА ВАСЬКА з Дорчестер, Масс., які подали нам неправдиві адреси, просимо негайно подати правильну адресу. Коли це не станеться, прислані згаданими громадянами аплікації будуть відкинені.

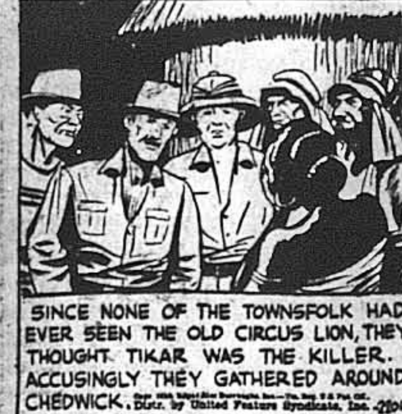
Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет.

ДЛЯ КРАЩОГО ЗАВТРА КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

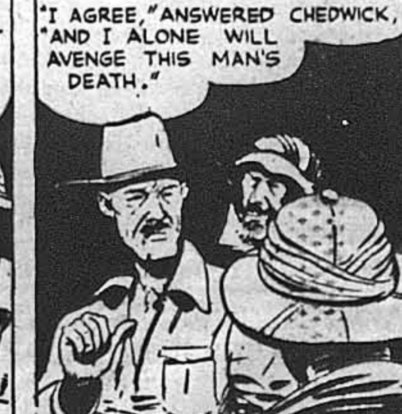
Професійні Оголошення

ТАРЗАН, ч. 2204. Тікар у лихій славі.

Крик повдовілої жінки розбудив людей і вони прибігли до неї.

Тому, що ніхто з місцевих людей не бачив старого цирового льва, вони думали, що то Тікар став убивником. Вони зібралися довкруги Чедвика.

„Це твоя вина, що ти не дозволив нам зловити дикого чоловіка й його любимця!" — закликав провідник погоні.

„Я годжуся з вами й я сам пімщу смерть того чоловіка" — відповів Чедвик.